

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande över Remiss angående Produktivitetskommissionens betänkanden Goda möjligheter till ökat välstånd SOU 2024 nr 29 och Fler möjligheter till ökat välstånd SOU 2025 nr 96

LO välkomnar att regeringen tillsatte en Produktivitetskommission. Men LO kan konstatera att flera väsentliga perspektiv för svensk produktivitet inte belyses i kommissionens rapporter.

LO kan vidare konstatera att kommissionen framför flera förslag som menligt skulle påverka den svenska arbetsmarknadens funktionssätt. Ett sådant förslag är kommissionens vilja att överge den nuvarande ordningen inom den svenska lönebildningen med ett centralt starkt normerande märke, och istället förordar en mer decentraliserad lönebildning.

LOs uppfattning är att kommissionen på några områden har genomfört en mer grundlig analys och att kommissionen på dessa områden delvis framför förslag som det kan finnas anledning att arbeta vidare med. Det handlar om kriminalitet där företag används som brottsverktyg, offentlig upphandling och konkurrensutsättning i vård, skola och omsorg samt utbildningsfrågor.

LOs yttrande

Ökad produktivitet är det som långsiktigt skapar välstånd och möjliggör finansieringen av vår gemensamma välfärd.

301 förslag och bedömningar förs fram i de två rapporterna från kommissionen. Förslagen förs fram utan någon röd tråd. Stort och smått blandas. Punkt 59 att decentralisera svensk lönebildning presenteras i slutrapporten tillsammans med den triviala punkten 64 om att gymnasieelever bör träffa förebilder inom STEM-relaterade yrken.

Kommissionens analys och förslag brister i flera väsentliga perspektiv.

Skrivningarna kring det finanspolitiska ramverket är pamflettartade utan förankring i teori och empiri. Kommissionen hävdar att överskottsmålet inte har påverkat nivån på de offentliga

investeringarna i Sverige. Detta är ett påstående som står i bjärt kontrast mot de stora underhållsbehov som finns inom järnväg, väg, vatten och avlopp med mera.

Perspektiv kring att produktivitet förutsätter yrkesskickliga arbetare saknas i kommissionens rapporter. Kommissionen berör knappt det faktum att arbetskraftens sammansättning har förändrats de senaste 30 åren när svenska yrkesutbildningar monterats ner och löner och villkor för arbetare urholkats under trycket av migrerande arbetskraft.

LO konstaterar att kommissionen på några områden gör en mer fördjupad analys och för fram förslag som skulle kunna tas vidare.

Ett sådant område är kriminalitet och tillit. LO delar kommissionens bedömning att välfärds kriminalitet utgör ett allvarligt hot mot svensk produktivitetstillväxt. Flera av förslagen bör tas vidare, som att LOV revideras eller upphävs för att stoppa kriminella och oseriösa aktörer, tillståndsplikt införs i hälso- och sjukvård och att offentlighetsprincipen ska gälla för alla offentligt finansierade välfärdsverksamheter. LO håller även med kommissionen i bedömningen att systemet med personlig assistans behöver förändras eller återtas i offentlig regi.

Ett annat område är offentlig upphandling och konkurrensutsättning i vård, skola och omsorg. LO håller med kommissionen om att konkurrensutsättningen av välfärdsverksamhet riskerar att leda till marknads- och regleringsmisslyckanden som försämrar förutsättningarna för en kostnadseffektiv och behovsstyrd välfärd. Några förslag som LO anser bör tas vidare som rör skola är att skolpengen ska avspegla det skilda ansvar som åligger kommunala respektive fristående skolor samt att reglerna kring skoletableringar bör reformeras i enlighet med icke implementerade förslag i Dimensioneringsutredningen. LO står bakom planering- och dimensioneringsreformen, men är kritisk till att det finns olika regler för kommunala och fristående huvudmän. LO anser att alla huvudmän måste ha samma skyldighet att samverka.

När det gäller konkurrensutsättning inom vården är LO positiva till förslagen att upphäva kravet på att regionerna tillämpar lagen (2008:962) om valfrietssystem, LOV, som upphandlingsform för primärvård samt att regionernas skyldighet att ersätta digital utomlänsvård enligt utomlänstaxan tas bort.

Precis som kommissionen anser LO att skolan ska hålla hög kvalitet och vara kompensatorisk. LO ser gärna att förslaget om ökad tillgång till utbildning i fritidshem tas vidare för att stärka likvärdigheten i utbildningen. Kommissionen konstaterar att skolor med svagare elevfördelningar generellt sett har lärare med lägre kompetens och en högre personalomsättning men lämnar inga förslag på hur det skulle kunna åtgärdas. Detta behöver utredas vidare.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Torbjörn Hållö
Handläggare